

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**77-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

16 травня – 22 травня 2025 р.

цінностей, потреб та бар'єрів ефективності. Це дозволить підприємствам не лише стимулювати результативність, а й утримувати ключових працівників у період трансформацій.

Таким чином, мотиваційні стратегії в умовах організаційних змін повинні базуватися на системному аналізі потреб персоналу, гнучких управлінських підходах і постійному моніторингу ефективності обраних рішень. Їх впровадження сприятиме не лише зростанню продуктивності, а й сталому розвитку підприємств у посткризовий період.

Література:

1. Бойко О.В. Мотивація персоналу в системі управління підприємством. *Економіка та держава*. 2021. № 2. С. 44–47.
2. Кузнецова Н.С. Впровадження системи KPI у мотиваційну політику підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. № 11. С. 122–127.
3. Лантєв В.А., Дмитренко І.І. Організаційні трансформації та їх вплив на кадрову політику підприємств в умовах кризи. *Економічний вісник*. 2022. № 1(153). С. 89–94.

УДК 005.21:339.9:061.2:504.03

*І.В. Кандзюба, аспірантка, асистент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

**ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВ ЧЕРЕЗ ПАРТНЕРСТВО ДЕРЖАВИ,
БІЗНЕСУ І ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА:
ВИКЛИКИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

У сучасних умовах глобальних трансформацій та міжнародної інтеграції, ефективність зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) підприємств виступає важливим індикатором економічної стійкості держави та одним з інструментів реалізації Цілей сталого розвитку (ЦСР). Зважаючи на складність сучасного міжнародного середовища, лише спільними зусиллями влади, бізнесу та громадськості можливе створення умов для конкурентоспроможної, соціально відповідальної та екологічно збалансованої ЗЕД.

Сталий розвиток як стратегічна рамка для розвитку ЗЕД (зовнішньоекономічна діяльність) дедалі частіше розглядається не лише як засіб підвищення прибутковості підприємств, а й як механізм досягнення ЦСР – зокрема через впровадження екологічних стандартів, забезпечення гідної праці, підтримку локальних спільнот та інклюзивне зростання [1]. Підприємства, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, стикаються з вимогами ESG (Environmental, Social, Governance), які дедалі активніше інтегруються у міжнародну бізнес-практику [2].

Держава відіграє ключову роль у створенні регуляторних умов, що сприяють розвитку ЗЕД підприємств. Йдеться про митну політику, інституційну підтримку експорту, участь у міжнародних угодах та адаптацію національного законодавства до стандартів ЄС. Водночас, для досягнення ЦСР потрібне врахування не лише економічних, а й соціально-екологічних аспектів у зовнішньоекономічній політиці [3].

Сучасні підприємства дедалі частіше усвідомлюють, що соціальна відповідальність – не тягар, а інструмент довгострокової стійкості на міжнародних ринках. Упровадження стандартів сталого розвитку, прозорих ланцюгів постачання, енергоефективних технологій та підтримка місцевих громад – приклади того, як бізнес може інтегрувати ЦСР у власну ЗЕД [4].

Громадянське суспільство – посередник, каталізатор і контролер. Громадські організації та профспілки виконують важливу роль у забезпеченні публічного моніторингу дотримання принципів сталого розвитку у ЗЕД. Вони також виступають партнерами у створенні навчальних програм, адвокаційних кампаній і проєктів, що сприяють підвищенню інституційної спроможності малого та середнього бізнесу в Україні [5].

Маємо яскраві приклади партнерських ініціатив в Україні. Серед успішних кейсів можна назвати проєкти Українського клубу аграрного бізнесу, який спільно з державними структурами розвиває експорт української агропродукції згідно з екологічними вимогами ЄС. А також – ініціативи громадських платформ (такі як Greencubator), що підтримують «зелені» стартапи з міжнародним потенціалом [6].

Серед основних викликів: нестабільність регуляторного середовища, обмежений доступ до фінансування сталих ініціатив, війна та логістичні обмеження. Водночас, післявоєнна відбудова України відкриває можливості для глибшої інтеграції принципів сталого розвитку в економіку, включно із ЗЕД підприємств. Для цього критично важлива скоординована взаємодія держави, бізнесу та громадянського суспільства на всіх рівнях.

Досягнення Цілей сталого розвитку у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємств можливе лише за умови системної та інституційно оформленої взаємодії між державою, бізнесом та громадськими

організаціями. Така взаємодія має базуватись на принципах довіри, прозорості, спільного планування і відповідальності. Саме партнерський підхід здатен перетворити виклики глобальної нестабільності на можливості для сталого розвитку української економіки.

Література:

1. ООН. Цілі сталого розвитку. URL: <https://sdgs.un.org/goals>
2. PwC (2021). ESG: нові вимоги до бізнесу в епоху сталого розвитку.
3. Кабінет Міністрів України. Стратегія зовнішньоекономічної діяльності України 2021–2027. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/dovidniki_zakonodavstvo/strategiya-zovnishnjoeconomichnoi-diyalnosti-ukrainy.pdf
4. World Bank (2023). *Greening Trade: Aligning Business with Sustainable Practices*. URL: <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/0991005032023412113>
5. Центр громадянських свобод (2022). *Громадський контроль у сфері ЗЕД: інструменти та кейси*. URL: <https://ccl.org.ua/wp-content/uploads/2022/12/ZED-2022.pdf>
6. Greencubator. *Підтримка кліматичних інновацій в Україні*. URL: <https://greencubator.info>

УДК 005.21:339.9:061.2:504.03

*І.В. Кандзюба, аспірантка, асистент
І.Б. Чичкало-Кондрацька, д.е.н., професор
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

РОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СПРИЯННІ СТАЛОМУ РОЗВИТКУ ЗЕД ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

У сучасних умовах глобалізації та активної інтеграції України у світовий економічний простір особливого значення набуває роль державної політики у формуванні сприятливого середовища для сталого розвитку зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) підприємств. Забезпечення балансу між економічною ефективністю, соціальною відповідальністю та екологічною безпекою виступає важливою метою у рамках реалізації цілей сталого розвитку [1]. Це передбачає не лише економічні, але й соціальні та екологічні аспекти, які мають бути інтегровані у всі сфери діяльності держави та бізнесу. Важливо, щоб державна політика була гнучкою та адаптивною, здатною реагувати на